

EGYETEMISTÁK A TÁRSADALOM JÖVŐJÉRŐL, VALAMINT ÉSZREVÉTELEK AZ IDEOLÓGIÁK PÁRBESZÉDÉNEK SZÜKSÉGESSÉGÉRŐL

UNIVERSITY STUDENTS ON THE FUTURE OF SOCIETY, AND OBSERVATIONS ON THE NEED FOR DIALOGUE BETWEEN IDEOLOGIES

Dr. Müller Andor*

Nemzetközi Gazdaságtan Tanszék, Gazdaságtudományi Kar Neumann János Egyetem, Magyarország,

<https://orcid.org/0009-0005-6941-1822>

<https://doi.org/10.47833/2026.1.ART.002>

Kulcsszavak:

társadalom
kompromisszum
ideológiák
nemzet
baloldal

Keywords:

society
compromise
ideologies
nation
left wing

Cikktörténet:

Beérkezett 2025. október 22.

Átdolgozva 2026. február 03.

Elfogadva 2026. február 10

Összefoglalás

Fiatal egyetemisták megfogalmazták, hogy milyen jövőt szeretnének, és megszavazták a legfontosabb alapelveket. Ám a különböző elképzelések összeegyeztethetetlenek egy olyan társadalmi környezetben, ahol az ideológiák oly mértékben ellenségesek egymással, hogy képviselőik beszélni sem hajlandóak ellenfeleikkel. Célunk az, hogy az esszé végére ezt orvosoljuk.

Abstract

Young university students have formulated the future they want and voted on the most important principles. But the different ideas are incompatible in a social environment where ideologies are so hostile to each other that their representatives are unwilling to even talk to their opponents. Our aim is to remedy this by the end of this essay.

1. Bevezetés

A jövő bizonytalan, de a fiatalok életképes elképzeléseire lehet számítani. A kérdés: hagyják-e nekik, hogy megvalósítsák azokat, vagy olyan beidegződések mentén kénytelenek élni, melyek nem a problémamegoldásra, hanem hatalomtechnikai lejátszásokra koncentrálnak, és így nem adnak valódi lehetőséget nekik, hanem egy uralkodó globalista pénzügyi "elit" érdekszférájába kénytelenek betagozódni? Elsősorban az egyetemisták érdeklődési irányával fogunk foglalkozni, és konszezusos jövőképükkel, társadalmi világvázlatukkal. Ezt követően pedig megvizsgáljuk, hogy milyen hatalomtechnikai csapdában vagyunk jelenleg mind országhatáron belül lokálisan, mind globálisan, és milyen elméleti és gyakorlati kompromisszumokra lenne szükség ahhoz, hogy ebből a csapdahelyzetből kikecmereghessünk, kimáshassunk.

* Kapcsolattartó szerző.

E-mail cím: muller.andor@nje.hu

2. Fiatal egyetemisták közös döntése a társadalom jövőjének alapelveiről 2025 májusában

A Neumann János Egyetemen a Gazdaságtudományi Karról tíz hallgató írt gazdaságfilozófiából rövid esszét a 2024/2025 tavaszi félév végén, 19–21 évesek. A cél az volt, hogy a fiatalok szabadon elképzelhessék, hogy milyen társadalmi berendezkedés lenne szerintük az optimális, és az mennyiben megvalósítható. (Ezek a rövid esszék és összegzésük majd egy kötetben – *Identitásmenedzsment IV. Merre tovább? Elképzelések a jövő társadalmáról 2025-ben* – megtalálhatóak lesznek az NJE – Magyar Gadságyföldrajzi és Településmarketing Műhely – MGTM – honlapján.)

A „Gazdaságfilozófia” előadások a felvilágosodástól máig követték a társadalmi és gazdasági folyamatokat, filozófiai gondolatokat és társadalomszerkezeti lehetőségeket, illetve azok megvalósulását, ugyanakkor fontos szerepet kapott a kritikai jelleg is. Fókuszban a konzervativizmus, a liberalizmus és a kommunizmus ideológiái, kialakulásuk, gazdasági relevanciáik és kortárs megnyilvánulásai voltak.

Meg kell jegyeznünk azt is, hogy alapvetően mind a három nagy ideológiai irányzat képviseltette magát az esszékben, tehát a konzervativizmus, a liberalizmus és a szocializmus/kommunizmus egyes gondolatai is, bár más-más elméleti „mélységben” és mértékben. Ténylegesen az érdekelte az óraadót, hogy a hallgatók önállóan hogyan gondolkoznak, az oktató ráhatása az ismeretanyag átadására koncentrált, bevonva a kortárs kritikai értelmezéseket. Ennek köszönhetőek a sokszínű elképzelések.

A dolgozatok hallgatók általi rövid prezentációját követően készítettünk egy felmérést arról, hogy kinek az esszéjében volt közvetlenül vagy közvetett utalás az alábbi táblázatban felsorolt fogalmakra, gondolatokra, majd az egyetértés/szimpátia vagy elutasítás volt a kérdés. A kérdésekre a hallgatók kézfeltartással válaszoltak. Az értékelés tehát 1-10-es skálán értelmezendő, a hallgatók létszámának megfelelően.

1. Táblázat: A hallgatók fókuszpontjai (1–10-es skálán, demokratikus szavazás alapján „egyetért vele”)

	A képviselt gondolat	Esszéjében említette	Egyetért vele
1.	Alapjövedelem szükséges lesz az MI/AI előretörése miatt	2	5
2.	Globalista pénzügyi „elit” hatalmi túlsúlyának korlátozása	3	8
3.	Közösségi termelés és feldolgozás fontossága	3	7
4.	Közösségi elosztás fontossága	5	7
5.	Közösségi, társadalmi nevelés, etika	7	10
6.	Civilizációk globális és lokális harcainak enyhítése	0	5
7.	Hagyomány, család, nemzeti identitás	5	10
8.	Fenntarthatóság	5	10

Forrás: saját szerkesztés

A hallgatók egyetértettek abban, hogy a három, mindenki által elfogadott gondolatot közös értékeknek tartják. Ezek alapján a fiatal egyetemisták által kívánt jövő alapelvei a közösségiség, mely etikailag és nevelés által megalapozott, ezeket tartalommal tölti meg a nemzeti identitás, a család, és a hagyományok. A fenntarthatóság pedig szinte magától értetődő fontosságú, hiszen a jövő generációjáról van szó, akik már tudatosak a környezetvédelem tekintetében, és kritikus szemmel nézik, ha a politika és a nagyvállalatok szereplői zöld politikáról és gazdaságról beszélnek, de közben máshogyan cselekszenek.

Továbbá nagyon hangsúlyos volt a hallgatók részéről az a kíváncsi is, hogy fontos lenne a globalista „pénzügyi elit” hatalmi túlsúlyának korlátozása. Erről konkrét esszék is születtek.

Ami kiemelt fontosságú a fiatalok szerint, az a közösségiség, ami kulcsfontosságú az imént említett probléma kezelésére. Ez nevesítve a közösségi termelés, feldolgozás és elosztás kisebb közösségekben való megszervezésének fontossága, ami ellene tarthatna a globalista pénzügyi „elit” mindent leuraló profitorientált érdekérvényesítésének. Ennek megszervezéséhez szerintük a közösségi, társadalmi nevelés nélkülözhetetlen, hiszen minden az etikai hozzáállástól függ, és annak tényleges morális képviselőitől. Ezek iránya nem mindegy. Nem a diktatórikus elemeket vennék át a korábban levitézlett ideológiáktól, hanem a saját közösségeiket szeretnék megtartani identitásukban. Ezért találták fontosnak a hagyományokat és a hagyományos értékeket, mint a család és a nemzeti identitás.

Mindez pedig annak érdekében szükséges, hogy valahogyan visszafordítsák azokat a káros folyamatokat, melyek lassan élethetlenné teszik az életet ezen a bolygón, melynek környezetvédelmi hívószava a jól értett „fenntarthatóság” és „biodiverzitás” (Dasgupta 2021/2024) [1]. Ilyen káros folyamat a profit hajszolása a legnagyobb eszközezők, befektetési alapok és általában a multinacionális, transznacionális cégek, vállalatok részéről. Ám nem a kapitalizmust, hanem annak szélsőséges változatát kárhozzátják, mely eltörli a konkurenciát és mindent leszabályoz (lobbysták, aktivisták, politikusok, jogi kényszerítések és médiauralom révén) a saját érdekeiért és így az egyszerű polgár tudatformált szavazógéppé változott, valódi alternatívákban gondolkodó és kritikus állampolgár helyett.

A minden életfelététel védelmének ellenében a nagy cégek mindent a profit szemszögéből néznek, de a környezet szempontjából nem logikus és nem fenntartható az, hogy nem veszik figyelembe az ökológiai lábnyomot. Helyi termékek helyett messziről becipelt áruk, többlet károsanyag-kibocsátással, ráadásul többszörösen egészségügyi kockázatokkal terhelve – mint a GMO általi szennyezettség, valamint erős permetszerek, műtrágya alkalmazása, állatoknál erős antibiotikumok használata, növekedésserkentők –, mindeközben a közeli helyi munkaerő és termelőcégek kiszorítása történik, ami hosszú távon a nemzetgazdaság zsarolhatóságával jár együtt, például az ellátásbiztonság és a GDP tekintetében, stb. (ezekről részletesebben lásd: Müller, 2024) [2].

Összességében látható, hogy a hallgatók közül a legtöbben kritikusán viszonyultak a globális változásokhoz, feszegették az ideológiai korlátokat, és különböző elemeket vegyítettek egymással, ami azt mutatja, hogy megértették az egysíkú dogmatizmus tarthatatlanságát, és észrevették, hogy valóban olyan társadalmi berendezkedésre van szükség, ahol szem előtt kell tartani a környezeti terhelések minimalizálásával működtetett kereskedelmet, és fent kell tartani a nemzeti értékeket, amihez az ilyen irányú oktatás és nevelés elengedhetetlen. Leginkább a közvetlen környezet és az ország racionális megszervezésével kezdik, de vannak, akik azon túl, nemzetben gondolkodnak, sőt egyesek az emberiség számára is fontosnak tartanának bizonyos minimális alapelveket.

Ahhoz azonban, hogy a társadalmi hagyományok jobboldalinak tekinthető elemei és a közösségiség baloldali értékei összeegyeztethetőek legyenek, a mai helyzetnek meg kellene változnia, mivel jelenleg az ideológiai szekértáborok rendkívül távol állnak egymástól. A következőkben megpróbáljuk megfogalmazni azt, hogy mi szükségeltetik ehhez.

3. A párbeszéd új lehetőségéről a nemzeti jobb és baloldal között, avagy a nemzeti szuverenisták – konzervatívok – és a kommunisták egymás elleni kijátszásának nagy trükkjéről a globalista pénzügyi „elit” által

3.1. A témáról általánosságban

A konzervatívok és a kommunisták ugyanúgy egy felettük hatalmaskodó gazdagabb „osztály/réteg” ellenfelei, de míg a nemzeti tőkések a globalista pénzügyi „elit”-et kárhozzátják, addig a kommunisták hagyományosan a nemzeti tőkésekkel, mint általuk burzsoáziának [3] tekintett osztállyal állnak szemben és lépnek fel. Éppen ezt játsszák ki a globalista pénzügyi „elit” tagjai, és fizetett hálózataik révén önmaguk javára használják fel az utóbb említett szembenállást, a kommunisták és a neoliberálisok dotálásával (a globalista pénzügyi elit kialakulásáról lásd Müller, 2024 [4]).

Mivel a globalista pénzügyi „elit” minden lehetséges szektorba belenyúl, manipulál, ezért az ő legnagyobb gazdasági ellenfelük mindig a nemzeti szuverenitást védelmező politikai oldal, és az ő köreikbe tartó tőkések csoportja.

A globalista pénzügyi „elit” tagjait sokkal nehezebb valamilyen forradalommal megfosztani mindenre kiterjedő manipulációs hatalmuktól (tudásközpontok, ál-civil szervezetek, aktivisták, médiafelületek, politikusok), mivel nem konkrét egységben koncentrálnak, hanem közvetlen és közvetett képviselőik révén hálózatosan szervezkednek (bár néhány színre-lépett sakkbábút ismerünk), míg a nemzeti tőkések nevükön nevezik és állandó támadást intéznek ellenük.

A valakikre irányuló népharagot – főként, ha az kommunista módon az egész társadalmi rendszer megváltoztatására irányul – a globalisták, mint a piacgazdaság neoliberais pénzügyi burzsoáziájának „elitje”, tudatosan a nemzeti tőkések ellen irányítja, hiszen addig ők maguk háttérben, mintegy fedésben maradhatnak, és míg a nemzetiek ellen hergelik a kommunistákat, addig őket nem bántják.

Hiába próbálják erre felhívni a kommunisták figyelmét több oldalról – kifejezett formában a nemzeti oldalról –, a kommunistáknak hagyományosan erős az érzelmi, forradalmi túlfűtöttségük, és valakivel/valakikkel szemben le akarják azt vezetni. A könnyebb ellenállás felé fordulnak – a nemzetiek ellen –, de nem veszik észre a kommunisták, hogy kijátsszák őket a globalisták, ezért a kommunisták a végső céljukat éppen a globalisták miatt nem érhetik el, és éppen a globalista pénzügyi „elit” ellen kellene dolgozniuk, karöltve a nemzetiekkel, hiszen akkor sokkal nagyobb hasznot remélhetnének tetteiktől híveik számára. A tömegtermelés kultúrájában ugyanis a nemzeti tőkések érdeke is az, hogy sokkal következetesebben bánjanak munkásaikkal és – a nemzeti stratégia szempontjából is – nagyobb lehetőségeket kínáljanak a dolgozók széles néprétegének gazdasági előre-jutása szempontjából, mint azt az extra-profitban érdekelt és a térben pozícióit gyorsan változtatgató globalista pénzügyi „elitek” révén valaha is remélhetnénk. Ezért is áll közelebb egymáshoz gazdasági szempontból a régen munkásmozgalminak – kommunistának – nevezet elképzelés és a gazdasági fejlődés útját követő nemzeti gondolat.

A globalista pénzügyi „elit” úgy próbálja elterelni a figyelmet minderről – és közben kifogja a szelet a valódi megoldás vitorlájából –, hogy mondva csinált ál-identitástudatokat épít a tudattalan befolyásolására (például LMBTQ+), és a hétköznapi tapasztalat komfortjának – hamis „helyreállításának” – reményére hivatkozva hamis légvárakat kínál, és ezeket a hamis légvárakat befolyásolási övezetei (tudatipara és aktivista-hálózata) révén súlykolja, így felhasználva ezeket a nemzetiek hagyománytiszteltével szemben, és a nemzetiek ellen játssza ki a reménykedők hitét és érzelmi meggyőződéseiket.

3.2. Történelmi háttér

Fel kellene ismerni azt, hogy már Engels is a kommunisták és liberálisok összefogásáról beszélt a konzervatívok ellen – azóta azonban már kialakult a neoliberais globalisták pénzügyi elitjének osztálya is, mely sokkal nehezebben leváltható egy „hagyományos” forradalom által. Ráadásul Engels szerint a konzervatívok legyőzése után a kommunistáknak majd a liberálisokat kell legyőzniük, de ez még eddig mindig fordítva sikerült, különben nem is alakulhatott volna ki a neoliberais globalista pénzügyi „elit” hálózata az elmúlt évszázadokban, és látványosan felgyorsulva az elmúlt néhány évtizedben.

Engelstől (1847/1959, 363. o.) [5], a *Kommunizmus alapelveinek* utolsó bekezdése a következőképpen szól:

„Végül Németországban még csak ezután következik be a burzsoázia és az abszolút monarchia döntő harca. Mivel azonban a kommunisták addig nem számíthatnak a döntő harcra önmaguk és a burzsoázia között, amíg a burzsoázia nem uralkodik, a kommunistáknak érdeke segíteni, hogy a burzsoák a lehető leghamarabb uralomra jussanak, hogy aztán a lehető leghamarabb ismét megdöntsék őket. A kommunistáknak tehát a kormányokkal szemben mindenkor a liberális burzsoák pártjára kell állniuk, s csak attól kell őrizkedniük, hogy osztozzanak a burzsoák önámításaiban, vagy pedig hitelt adjanak arra vonatkozó csábító állításaiknak, hogy milyen üdvös következményei lesznek a burzsoázia győzelmének a proletariátus számára. Az egyedüli előnyök, amelyeket a burzsoázia győzelme a kommunistáknak nyújtani fog, a következők lesznek: 1. különféle engedmények, amelyek megkönnyítik a kommunistáknak alapelveik megvédését, megvitatását és terjesztését, s ezzel megkönnyítik a proletariátusnak egy szorosan egybeforrt, harcra kész és szervezett osztállyá való egyesülését; és 2. az a bizonyosság, hogy az abszolút kormányok bukásának napjától kezdve a burzsoák és a proletárok közötti

harc kerül sorra. Ettől a naptól kezdve a kommunisták pártpolitikája ugyanaz lesz, mint azokban az országokban, ahol a burzsoázia már most uralmon van.” [5]

Engels idézetének fogalmai szerint az abszolút monarchiát kell legyőzni – ők lennének a mai konzervatívok –, és ebben a liberális burzsoázia fog segíteni, majd pedig utóbbiakat kellene legyőzniük a kommunistáknak, mivel a munkások úgyis elégedetlenek lesznek a tőkés kizsákmányolókkal. Ez utóbbi – kommunisták győzelme a liberálisok, majd korunkban neoliberaisok (régén nemzeti burzsoázia, ma globalista pénzügyi „elit”) felett – azonban teljesen lehetetlennek tűnik.

Magyarországon a rendszerváltásnak nevezett időszak után több koalíciós kormányból a sokkal kisebb neoliberális SZDSZ (Szabad Demokraták Szövetsége) irányította a sokkal nagyobb MSZP-t (Magyar Szocialista Párt, a Magyar Szocialista Munkáspárt rendszerváltás utáni utódja), vagyis a farok csóválta a kutyát a pénz-befolyásoláson keresztül, és szolgálták ki már akkor is a globalista pénzügyi „elit” céljait. Az elv nem változott, csak a szereplők. Ezt már korábban is felismerték, és a nemzeti burzsoázia helyett a gyarmati burzsoázia elleni harcra szólítottak fel, vagyis a mai megnevezéssel a globalista pénzügyi „elit”-et és kiszolgálóikat tekintették ellenfeleiknek:

„A marxista-leninista társadalomtudomány szerint a burzsoázia társadalmi szerepe a történelmi fejlődés során változott. A feudalizmus bomlása idején a feltörekvő burzsoázia harca a polgári forradalmakra, az új kapitalista termelési viszonyok kialakítására és megszilárdítására, a termelőerők gyors fejlődésére vezetett. A kapitalizmus fejlődése során azonban a burzsoázia haladó erőből a társadalmi fejlődés gátlójává, reakciós erővé vált. Lenin szerint ez főként a kapitalizmus utolsó, hanyatló, imperialista szakaszát jellemzi, amelyben a burzsoázián belül a monopolisták szűk rétege, a fináncoligarchia válik a termelőeszközök túlnyomó részének urává. A kapitalizmus ellentmondásainak ezzel járó végső kiéleződése mellett a burzsoázia ebben a korszakban már a parazita, önmagát túlélő osztály szerepét játssza. Ettől fogva a marxizmus-leninizmus már csak a gyarmati vagy a gyarmati elnyomás alól újonnan felszabadult országok nemzeti burzsoáziáját tekinti haladónak, amennyiben részt vesz országa tényleges függetlenségéért, az elnyomó ország burzsoáziájától való gazdasági és politikai elszakadásért folytatott harcban.” [6]

Az adott elnyomó ország tőkései helyett ma már a globalista pénzügyi „elit” hálózatáról beszélhetünk, akik több „fronton” bebetonozták, bebiztosították magukat (tudásközpontok, ál-civil szervezetek, aktivisták, médiafelületek, politikusok), és manipulálják a kommunistákat is.

A globalista pénzügyi „elit”-hez képest a nemzeti tőke a kisebb, azaz gyengébb ellenállásra képes csoport a kommunistákkal szemben, és a kommunisták ezért a nagyobb „vad” (globalista pénzügyi „elit”) levadászása/elejtése helyett a kisebbre utaznak, pont saját ideológiájuk ellenében, és mindeközben nem látják be, hogy ezzel önmaguknak is ártanak, hiszen céljaikat így sohasem érhetik el.

A lényeg az, hogy a magyar nemzeti oldal és a magyar kommunisták (bal-liberálisoknak is mondhatnám) ne egymás ellen acsarkodjanak, hanem a globalista pénzügyi „elit” ellen, akik a nemzeteket ellehetetlenítik, a bal-liberálisokat pedig megvezetik, kihasználják és pénzelik a nemzetiek ellen. Az egyoldalúság itt abban van, hogy a fő ellenfél/ellenség a globalista nagytőke (globalista pénzügyi „elit”), ami mindent leural.

Amikor a globalista pénzügyi „elit” által megvezetett kommunisták szándékuk szerint a nemzetiek ellen erőszakkal lépnek fel, akkor az ellen nem ágal a globalista pénzügyi „elit” és médiabirodalmuk illetve politikusaik sem, mert szélsőbalos sakkbábúik nem ellenük – vagyis a globalista pénzügyi „elit” ellen harcolnak (pedig a kommunista ideológia jegyében éppen ez lenne a jól beláttot érdekük és céljuk, ám a globalista pénzügyi „elit” anyagi juttatásai eltántorítják ettől a szélső-baloldalt és könnyebb célpontot keresnek), így a globalista pénzügyi „elit” legnagyobb ellenfeleit, a szuverén nemzetek képviselőit és szimpatizánsait támadják a kommunisták.

A mai nemzetiek és kommunisták gazdasági ellenfelei elsősorban a globalista pénzügyi „elit” és hálózatuk, és csak másodsorban kibékíthetetlenek ellenfelek a mai nemzetiek és kommunisták, ha nem tudnak megállapodni az egymás gyarapodására épülő, a 1.) hagyományokat tisztelő, 2.) liberális jogokat a kölcsönös tisztelet alapján megtartó és 3.) a szociális hálót és juttatásokat a gazdasági lehetőségek keretein belül biztosító demokráciában.

A közös cél – a globalista pénzügyi „elit” legyőzése – mentén végre új párbeszéd indulhatna a nemzeti oldal és a baloldal (vagy a nemzeti jobb és esetleg nemzeti baloldal – nem a „nácikra” gondolva) között idehaza, és más országokban is.

A lényeg éppen a közös megbeszélés újólagos lehetősége lenne, mivel kommunista szempontból megjelent egy új „osztály”: a globalista pénzügyi „elit”, akiknek nem csak a termelőeszközök vannak birtokukban, hanem az erről való beszéd, narratíva is, a média- és aktivista-hálózatuk révén. Mindenki más pedig teátrálisan el van nyomva, cenzúrázva, retorikailag kiforgatva, lejáratva, ellehetetlenítve.

Lehetséges-e, hogy nemzetiek és kommunisták (vagy jobb esetben nemzeti jobbközép és baloldal, utóbbit egyértelműsítve, ha lehet egyáltalában ilyenről beszélni, és nem fából vaskarika, tehát, ha nem csak internacionalista baloldal létezik, hanem lehetséges volna nemzeti baloldal is, de nem náci szempontból) felismerjék közös hatalmaskodó „uraikat”, a globalista pénzügyi „elit”-et, akik fennhatóságként kívánnak uralkodni felettük? Lehetséges-e, hogy egységesített erővel felismerjék valódi ellenfeleiket, sőt közösen leküzdjék a globalista pénzügyi „elit”-et – akár csak országhatáron belül –, akik bár még annyira hatalmasak is és titokzatosak saját hálózataik révén?

Ha mindez naiv délibáb – mármint az, hogy lehetséges nemzeti bal és ráadásul összefogásuk a nemzeti jobbközéppel –, akkor lehetetlen a párbeszéd fonálának felvétele, és még inkább elmélyül a szakadék a szekértáborok között. Pedig nem nehéz azt belátni, hogy a globalista pénzügyi „elit” parazitaként használja ki az adott tér-idő helyzetnek megfelelően a saját magának optimális ideológiát, ideológiákat – bár mindig vannak, akik a saját ideológiájukat pénzért elárulják, vagy olyan lehetőségeket magyaráznak bele saját lepénzelésük védelmében, ami majd az adott ideológiát végső soron győzelemre segíti, ám ez önbecsapás és az adott ideológia híveinek becsapása.

Most nem arról akartam beszélni, hogy az eddigi nagy politikai ideológiákat a parazita globalista pénzügyi „elit” mindig és mindenhol a saját céljainak megfelelően használta ki, használja ki. Ez csupán egy ténymegállapítás volt, és ha ennek tudatában vagyunk, könnyebb elengedni az ideológiai befolyásolást is.

3.3. A párbeszéd fontosságáról

A párbeszéd lehetőségének megteremtése a XXI. század első negyedének végén a legnagyobb feladat azóta, hogy az érvelések által vezetett párbeszéd ellehetetlenült, és az érzelmileg felerősített narratívák kibékíthetatlensége agresszióig fajult, elválasztva egymástól barátokat, sőt családtagokat is – és mindezt kiknek az érdekében? Ez csupán a globalista pénzügyi „elit”-et segítő hatalmon maradni, kijátszva egymás ellen az adott nép tagjait, és nem engedi az adott népet, még kevésbé adott nemzetet – nemzeteket –, hogy egészében tekintve fejlődhessen/-ek, biztosítva legyen önrendelkezésük, alapvető jogaik és szociális biztonságuk.

Amiről beszélek, az egy stratégiai lépés az elnyomó globalista pénzügyi „elit” ellenében, de nem a hagyományos felállást követve: kommunisták és liberálisok versus konzervatívok, hanem a kommunisták – jobb esetben nemzeti bal (nem félreértve nácik) – és nemzeti jobbközép versus globalista pénzügyi „elit”. Majd ezt követően vitatkozzanak. (A neoliberaisok amúgy is mindig többnyire a globalista pénzügyi „elitet” pártolják, és a kommunisták sem találják meg ideológiai számításait a neoliberaisokkal való szövetségben, hiszen a globalista neoliberaisok inkább lefizetik a kommunistákat, így a liberálisok a kommunista ideológiát a kommunisták számára végső soron ellehetetlenítik, de ebbe most nem megyek bele.)

A konzervatívok, jobban mondva: nemzeti jobb-közép oldaláról támogatnák azokat a nemzeti balos igényeket, mint például nem globalista pénzügyi „elit” által befolyásolt mezőgazdaság és élelmiszeripar teljes lánc: termelés–feldolgozás–értékesítés. Ilyen előnyök többek között a kisebb ökológiai lábnyom, a társadalom összetartása, esetleg újra szervezett termelőszövetkezetek (termelőeszközök racionális közös fenntartása-használata), a barter, a kis gazdaságok osztrák mintájú adómentes „Heuriger”-jei, azaz kvázi borozós hideg büféi a saját gazdaságból 2x2 hétre évente, az élelmiszerbiztonság egészségügyi és nemzetgazdasági téren – mind az egyéni bevásárlókosár, mind az osztársadalmi GDP és változatainak szempontjából –, és még sorolhatnánk, a munkások többszintű támogatása (oktatási, szociális, pénzügyi, stb.).

Mégis mi a fontosabb? Egy ideológia képviselője (mondjuk a kommunizmusé vagy a globalista neoliberalizmusé), melyet legtöbbször előbb-utóbb „túlhajtának” és ezért erősen félre-sikerül valamilyen szempontból, vagy az, hogy adott nép és nemzet (először talán „saját portánkon

sepregezzünk”, mielőtt internacionálisan az egész világot kívánnánk megjavítani”) szempontjából biztosítottak legyenek a leginkább lényeges, nélkülözhetetlen, fontos hagyományok, emberi jogok, szociális intézmények? Persze minden ideológia más-más intenzitással képviseli ezeket, de nem lenne lehetséges egy egészséges arany középút? A kölcsönösen hasznos „arany középút” nem hinném, hogy ideológia-mentes ötletelenség, éppen a 3 régi-új ideológia (konzervativizmus-liberalizmus-kommunizmus, újólaga nemzeti identitás/szuverenitás – neoliberalizmus–neokommunizmus/woke/stb.) viszonylagos harmóniájára törekszik, a mindenkit leuraló globalista pénzügyi „elit” helyett.

3.4. Kompromisszumok

Kompromisszumok nélkül mindez nem megy, sőt nemhogy nem fog sikerülni, hanem el sem kezdődhet egy új párbeszéd. Mi kell ahhoz, hogy mégis lehetőség legyen erre? Valamit mindkét oldalon fel kell adnia azért, hogy helyette többszörös legyen a végeredmény általánosan érett haszna.

1.) A kommunisták szerint a nemzeti nagytőke kicsiben reprodukálja a globalista nagytőkét, ezért számukra elfogadhatatlan a nemzeti jobb-közép legfelső pénzügyi rétegének „luxúzása”, ami teljesen érthető még nemzeti oldalról is abból a szempontból, hogy a luxustermékek utáni bevételek nem elsősorban a hazai bevételeket (áfa, adó, stb.) gyarapítják. A „kinevelt” nemzeti burzsoázia feladata ugyanis a nemzeti mecénás-lét, a gazdasági fejlődés biztosítása és kisebb-nagyobb sorscsapások idején az összetartozás minden értelemben való képviselése és erősítése, nem pedig a szerzett vagyon akár csak részleges elherdálása, tágabb értelemben külföldre való kivitele (bizonyos üzleti körökben az adott kultúra miatti reprezentációs költségek ésszerű határokon belül elfogadhatóak, de most nem ez a lényeg). Ez a nemzeti nagytőkéseken múlik.

2.) Másodsorban a kommunisták számára elfogadhatatlan az, hogy a szerintük reakciós (vagyis kommunista-ellenes) tőkések a kommunisták szerinti társadalmi haladást gátolják, és a konzervatívok csak saját pozícióikat védik, elvtelenül, ideológia nélkül (erre már lenne megoldás, ugyanis a nemzeti identitás filozófiáját már korábban kifejtettem, lásd: Müller 2022 [10], 2023 [11]).

3.) Ugyanakkor mindkét oldalról – nemzeti szuverenisták és kommunisták – fontos az, hogy ne engedjenek a globalista pénzügyi „elit” nyomásgyakorlásának, pénzbeli kecsegtetéseiknek, és együttesen tudjanak ellenállni a zsarolásnak éppúgy, mint a pénzügyi kísértéseknek.

4.) A kommunisták, ha továbbra ragaszkodnak a szó szerinti marxizmushoz – úgymond „hitszerűen” –, egy önmagában tisztán és torzításmentes sokszor és sokféleképpen kipróbált, de sohasem megvalósult humanista elmélethez, akkor be kell látniuk, hogy a gyakorlatban ez bizonyos szempontból részlegesen módosítandó, és inkább a baloldali, úgymond szociális érzékenységre kellene koncentrálniuk, mintsem a teljes közgazdasági struktúra globális méretű megváltoztatására. Bár kisebb vallási kommunákban részben-egészben már korábban megvalósult a kommunizmus (erről maga Engels írt, lásd Engels 1844 nov.-1845 febr./1959 [12]), de ez internacionális szinten elképzelhetetlen (erről és a többi visszasságról lásd: Müller 2023 [13], illetve Orthmayr 2023 [14]). Ki merne abban bízni, hogy az alapvetően törzsi bázisú arab társadalmak és országok feladják vallási fundamentalizmusukat akkor, amikor náluk még nem történet meg a felvilágosodás? Ez pedig érvényes az Európába migráltak többségére is. A felvilágosodás, mint észvallás világtörténeti fázisa volt szükséges ahhoz, hogy az ateista bázisú kommunizmus társadalom-mérnökösödése egyáltalán megszülethessen és kipróbáltassék tér-időben különböző helyeken, és a tanulságokat ezekből leszűrve végül a nemzeti identitás, nemzeti szuverenitás fontosságát a XXI. század második évtizedében megértsük, és ennek érdekében nemzeti összefogásra szólítsunk fel.

* A kommunisták végső célja az, hogy megszüntessék az osztálykülönbségeket. Tisztán az ideológiai elképzelés szempontjából nem a munka és a tulajdon elosztását akarják újratervezni – mint azt a megvalósítások gyakorlatában valójában tették –, hanem marxista ideológiai szempontból fel akarják számolni a „munkát” és a „tulajdont”, mint fogalmi absztrakciókat, és a „tőke”, mint fő fogalmi absztrakció ellen harcoltak, ami ugyanúgy meghatározza a „munkást”, mint a „tőkést” és a tulajdonviszonyokat. Ez így olyan fogalmi utópia, melyet sehol sem tudtak átültetni a gyakorlatba (a hibrid rezsimű Kínában, vagy erőltetetten Észak-Koreában sem, előtte pedig a leninista és sztálinista Szovjetunióban sem), de a vallási kommunákban kis méretekben igen, már Marx és Engels előtt és tőlük függetlenül (lásd erről Engels 1844 nov.-1845 febr./1959. [8]). A kommunista elképzelésről lásd: Chattopadhyay, 2013. [9]

A nemzetközi, nemzetek feletti (transznacionális, szupranacionális) hálózatban érdekelt a globalista pénzügyi „elit” és a kommunisták is (utóbbiak az internacionális eszme miatt), illetve a bal-liberálisok újabb verziói is (zöld ideológia, LMBTQ+, stb.), valamint hasonlóan nemzetek feletti érdekei vannak a neoliberálisoknak is. Ezért a globalista pénzügyi „elit” hatalmi taktikája az, hogy hosszútávú közös stratégiának álcázva kihasználja és pénzeli a neoliberális és neokommunista politikai-aktivista-tudatipari-média-hálózatot, lebontva ezzel a mindekori nemzeti ellenállást maga előtt. Ezt kellene felismerni és nem engedni, hogy a globalista pénzügyi „elit” extra-profitjának érdekében megfosszanak minket önrendelkezésünkől, kultúránktól, jogainktól, intézményeinktől.

2. Táblázat: Miket kell feladni a jövőben az eredményes összefogás érdekében a nemzeti szuverenisták és kommunisták részéről a globalista pénzügyi „elit” túlzott befolyásolásának visszaszorítása érdekében?

	Nemzeti szuverenisták	Kommunisták
Amit fel kell adni	„luxizás” a nemzeti nagytőkések részéről	internacionalizmus
Ami helyette kell	mecénás-lét és ideológiai következetesség	elsősorban nemzetben gondolkodás
A közös cél egy példája	a teljes mezőgazdasági lánc: termelés-feldolgozó-értékesítés nemzeti kézben való tartása – szuverenitási kérdésként és népegészségügyi kérdésként	a teljes mezőgazdasági lánc: termelés-feldolgozó-értékesítés nemzeti kézben való tartása – szociális és anyagi szempontú ellátásbiztonsági kérdésként, ugyanakkor népegészségügyi kérdésként
A közös cél érdekében	Nem engedni a globalista pénzügyi „elit” zsarolásainak és pénzügyi lekenyerezéseinek – főként gazdasági szempontból	Nem engedni a globalista pénzügyi „elit” zsarolásainak és pénzügyi lekenyerezéseinek – főként médialehetőség szempontjából

Forrás: saját szerkesztés

Mindenki tudja, hogy összefogva erősek vagyunk, de az egyének esendők, és sokan az adott közösség ellenében sokszor saját boldogulásuk érdekében cselekszenek, a közösségi érdek racionalisan felismerhető hosszú távú céljai ellenére, ellenében (az erkölcsi cselekvésről lásd Orthmayr 2015 [16]). A többség azonban összefoghat, és nincsen arra kényszerítve, hogy az ismertettek ellenére – végső soron, hosszú távon tekintve – önmaga hátrányára cselekedjen. Sem nekünk, az országnak – Európának és a világ népeinek – sem pedig a tágabban értett környezetünknek nem használ (Dasgupta and Tim 2023) [17], ha közös célokban nem tudunk megegyezni egymással kisebb társadalmi körökben, vagy akár nagyobb társadalmi közegekben.

4. Következtetések

Az egyetemisták képesek voltak önálló világképet alkotni, ugyanakkor hajlandóak voltak kompromisszumokra a különböző ideológiai irányzatok között. Ha nekik sikerült, akkor miért ne sikerülhetne ez osztálytársadalmi szinten is, ha nem a különbségeket erősítjük fel, hanem a közös megoldásokra koncentrálunk? Ha az állampolgárok tisztában vannak az alapvető ideológiai törekvésekkel és tényekkel, valamint összefüggéseik lényegével, akkor engedhetnek annyit saját álláspontjukból, hogy az ne forduljon át – végső soron – mindenki kárára elvakult fundamentalizmussá, erőszakos érdekérvényesítéssé, netán kiprovokált polgárháborúvá.

Irodalomjegyzék

- [1] D. Partha, „A biodiversitás gazdaságtana – A Dasgupta-jelentés,” (rövidített változat), Pázmány Péter Katolikus Egyetem, L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2021/2024, <https://doi.org/10.56037/978-963-646-086-0>
- [2] A. Müller, „A mezőgazdaság, a feldolgozóipar és az értékesítési lánc hazai kiépítésének sorsdöntő stratégiája – avagy – megoldás a nyugati pénzügyi elit EU-n keresztüli nyomásgyakorlására a magyar élelmiszer-ellátás biztonságának jegyében,” https://start.uni-neumann.hu/telemarket/kiadvanyok/2024-5/08_Muller.pdf in A. Müller, *Identitásmenedzsment III. avagy A globalista pénzügyi elit által diktált geopolitikai érdekérvényesítés*

- hatalomtechnikai játszmái 2024-ben, és Magyarország helyzete, lehetőségei.* MAGYAR GAZDASÁGFÖLDRAJZI ÉS TELEPÜLÉSMARKETING MŰHELY (MGTM) 15. KÖTET, Neumann János Egyetem, Kecskemét. 2024, ISBN: 978-615-6435-92-7, <https://start.uni-neumann.hu/telemarket/kiadvanyok/2024-5/>
- [3] <https://hu.wikipedia.org/wiki/Burzso%C3%A1zia> (Letöltés: 2025-09-27)
- [4] A. Müller: "A globalista pénzügyi elit történeti kialakulásáról és jelenkori összefüggéseiről," https://start.uni-neumann.hu/telemarket/kiadvanyok/2024-5/02_Muller.pdf in A. Müller, *Identitásmenedzsment III. avagy A globalista pénzügyi elit által diktált geopolitikai érdekérvényesítés hatalomtechnikai játszmái 2024-ben, és Magyarország helyzete, lehetőségei.* MAGYAR GAZDASÁGFÖLDRAJZI ÉS TELEPÜLÉSMARKETING MŰHELY (MGTM) 15. KÖTET, Neumann János Egyetem, Kecskemét, 2024, ISBN: 978-615-6435-92-7, <https://start.uni-neumann.hu/telemarket/kiadvanyok/2024-5/>
- [5] F. Engels, „A kommunizmus alapelvei,” in *MEM* 4. 348-363. o. Budapest, Kossuth Könyvkiadó, 1847/1959; F. Engels, „Principles Of Communism”, in K. Marx and F. Engels, *The Communist Manifesto*, Yale University Press, 1847/2017 pp. 52–72 <https://doi.org/10.12987/9780300163209-006>
- [6] <https://hu.wikipedia.org/wiki/Burzso%C3%A1zia>
- [7] <https://hu.wikipedia.org/wiki/Heuriger> (Letöltés: 2025-10-09)
- [8] F. Engels, „Az újabban létrejött és még fennálló kommunista települések leírása,” in: *MEM*. 2. kötet. Kossuth, Budapest, 1844 nov.-1845 febr./1959, pp. 490-503.
- [9] P. Chattopadhyay, „Karl Marx and Friedrich Engels on Communism,” in S. A. Smith, *Oxford Handbooks Online*, Oxford University Press. 2013, <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199602056.013.002>
- [10] A. Müller, „A nemzeti identitás, mint fenomén – logikai tábla és példák,” https://start.uni-neumann.hu/telemarket/kiadvanyok/2022-6/03_Muller.pdf in *Identitásmenedzsment I.*, MAGYAR GAZDASÁGFÖLDRAJZI ÉS TELEPÜLÉSMARKETING MŰHELY (MGTM) 6. KÖTET, Neumann János Egyetem, Kecskemét, 2022, ISBN: 978-615-6435-22-4 <https://start.uni-neumann.hu/telemarket/kiadvanyok/2022-6/>
- [11] A. Müller, „A régi konzervativizmus fejlődése a XXI. századi nemzeti identitássá,” https://start.uni-neumann.hu/telemarket/kiadvanyok/2023-4/05_Muller.pdf in A. Müller, *Identitásmenedzsment II. – Ideológiák hálójában.* MAGYAR GAZDASÁGFÖLDRAJZI ÉS TELEPÜLÉSMARKETING MŰHELY (MGTM) 12. KÖTET Neumann János Egyetem, Kecskemét, 2023, ISBN: 978-615-6435-78-1 <https://start.uni-neumann.hu/telemarket/kiadvanyok/2023-4/>
- [12] F. Engels, „Az újabban létrejött és még fennálló kommunista települések leírása,” in *MEM*. 2. kötet. Kossuth, Budapest, 1844 nov.-1845 febr./1959, pp. 490-503.
- [13] A. Müller, Andor (2023a): A kommunizmus gyakorlati mintaképei és a nagy társadalmi átalakítás kudarcának okai; „Hol rontották el a kommunisták? Álom és valóság a kommunizmusban.” https://start.uni-neumann.hu/telemarket/kiadvanyok/2023-4/03_Muller.pdf In: A. Müller, *Identitásmenedzsment II. – Ideológiák hálójában.* MAGYAR GAZDASÁGFÖLDRAJZI ÉS TELEPÜLÉSMARKETING MŰHELY (MGTM) 12. KÖTET, Neumann János Egyetem, Kecskemét, 2023, ISBN: 978-615-6435-78-1, <https://start.uni-neumann.hu/telemarket/kiadvanyok/2023-4/>
- [14] I. Orthmayr, „Lehetséges-e egyáltalán marxai értelemben vett kommunizmus?” in *Elpis Filozófiatudományi Folyóirat*, 16(2), 65–85. 2023, <https://doi.org/10.54310/Elpis.2023.2.6>
- [15] <https://hu.wikipedia.org/wiki/Mec%C3%A9n%C3%A1s> (Letöltés: 2025-10-11)
- [16] I. Orthmayr, „Erkölcsei cselekvés. Mi az?” in *Elpis Filozófiatudományi Folyóirat*, 9(1), 5–16. 2015, <https://doi.org/10.54310/Elpis.2015.1.1>
- [17] P. Dasgupta and T. Besley, „Biodiversity – A Conversation with Sir Partha Dasgupta,” in *Annual Review of Economics*. 2023 sept. 13. pp. 755–773 <https://doi.org/10.1146/annurev-economics-042423-044154>